

**Konu:**

**TÜRKİYE'DE YERLEŞİK KİŞİLER ARASINDA HANGİ SÖZLEŞMELERİN DÖVİZ CİNSİ VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK DÜZENLENEBİLECEĞİNE DAİR AÇIKLAMALAR İÇEREN TEBLİĞ YAYINLANMIŞTIR**

06.10.2018 tarih ve 30557 sayılı Resmi Gazete'de "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğde (Tebliğ No: 2008-32/34) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/51)" yayınlanmıştır.

Bilindiği üzere 85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 32 sayılı Kararın "Döviz" başlıklı 4. maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

***"Türkiye'de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz."***

Yukarıdaki düzenleme 13.09.2018 günü itibariyle yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

- Gayrimenkul alım satım sözleşmeleri,
- Gayrimenkul kiralama sözleşmeleri,
- Menkul alım satım sözleşmeleri,
- Menkul kiralama sözleşmeleri,
- Taşıt ve iş makineleri kiralama ve alım satım sözleşmeleri,
- Finansal Kiralama (Leasing) sözleşmeleri,
- İş sözleşmeleri,
- Hizmet sözleşmeleri ve
- Eser sözleşmelerinde,

sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenemeyecektir.

32 sayılı karara eklenen geçici 8. maddeye göre ise, düzenlemenin yürürlük tarihinden itibaren 30 gün içinde (13.10.2018 tarihine kadar), yukarıda belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerde yer alan döviz/dövize endeksli bedellerin, Türk Lirası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi gerektiği belirtilmişti. (Konu hakkında [18.09.2018 tarih ve 2018/183](#) sayılı sirkülerimiz yayınlanmıştı.)

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan tebliğ ile;

- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak sözleşme yapamayacaklarına dair düzenlemenin **istisna halleri** belirlenmiş,
- Türk Lirası cinsinden olması gereken sözleşmelere dair açıklamalar yapılmış,
- Daha önce döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmiş sözleşmelerin “**tarafklar kendi aralarından anlaşmazlar ise**” sözleşme bedelinin nasıl Türk Lirası olarak belirleneceğine dair düzenlemeler yapılmıştır.

Tebliğ 06.10.2018 itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Kararda geçen yurt içi yerleşik kişi tanımı ile dövize/dövize endeksli tanımlarının tebliğde oldukça geniş olarak değerlendirildiğini ifade etmek isteriz.

### **Türkiye’de Yerleşik Kişi Tanımı Genişletilmiştir**

32 Sayılı Karar’ın 2. maddesinde **Türkiye’de yerleşik kişiler**, “*Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişiler*” olarak tanımlanmıştır. Ancak Tebliğde yapılan aşağıdaki düzenleme ile **Türkiye’de yerleşik kişiler tanımı genişletilmiştir**. Buna göre;

#### **Türkiye’de yerleşik kişilerin *yurt dışındaki*;**

- Şube,
- Temsilcilik,
- Ofis,
- İrtibat bürosu,
- İşlettiği veya yönettiği fonlar,
- Yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile
- Doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler

32 Sayılı Kararın 4. maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilecektir**.

### **Döviz/Dövize Endeksli Tanımı Genişletilmiştir**

Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen **kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen** ve/veya **dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler de, dövize endeksli sözleşme** olarak değerlendirildiğini ayrıca hatırlatmak isteriz.

**Tebliğ ile yapılan düzenlemenin yukarıda ver alan tanımlar dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatmak isteriz.**

Yukarıda yer verdiğimiz açıklamalar sonrasında, söz konusu tebliğ dahilinde, Türkiye’de yerleşik kişiler arasında döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılabilecek ve yapılamayacak sözleşmelere ilişkin özet tablo aşağıdaki gibidir.

	Türkiye’de yerleşik kişiler arasındaki sözleşmenin Konusu	13 Eylül 2018 tarihinden önce akdedilen döviz/dövizde endeksli sözleşmeler	13 Eylül 2018 tarihinden sonra akdedilecek döviz/dövizde endeksli sözleşmeler	Diğer Hususlar
1	<b>Gayrimenkul</b> (Yurt içinde ve serbest bölgelerde yer alan gayrimenkuller) <b>satış sözleşmeleri</b> ile bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz	(Yurt dışında yer alan gayrimenkuller hariç)
2	<b>Gayrimenkul</b> (Yurt içinde ve serbest bölgelerde yer alan gayrimenkuller) <b>kiralama sözleşmeleri</b> ile bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz	(Yurt dışında yer alan gayrimenkuller hariç)
3	<b>İş sözleşmeleri</b>	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz*	<p><b>*Yurt dışında ifa edilecek iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz/ dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p><b>*Yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz/ dövizde endeksli yapılamaz.</b></p> <p><b>* Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p><b>*Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p>

4	Hizmet sözleşmeleri (Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil)	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz*	<p>* Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları <b>hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p>*İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan <b>hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p>* Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan <b>hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p>* Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili <b>hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p> <p>*Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu <b>hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b></p>
5	Bilişim teknolojileri kapsamında <b>yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri</b> ile <b>Donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri</b> ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	

6	Menkul Satış Sözleşmeleri (Taşıt ve İş Makineleri satışı hariç)	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Taşıt ve İş Makineleri satış sözleşmeleri hariç
7	Taşıt ve İş Makineleri Satış Sözleşmeleri	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz	
8	Menkul Kiralama sözleşmeleri (Taşıt ve İş Makineleri Kiralamaları hariç)	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Taşıt ve İş Makineleri Kiralama sözleşmeleri hariç
9	Taşıt ve İş Makineleri Kiralama sözleşmeleri	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Yapılamaz	13.09.2018 tarihinden önce akdedilen Döviz/Dövizde endeksli sözleşmeler, sözleşme süresi sonuna kadar geçerli olacaktır.
10	Eser Sözleşmeleri (Gemilerin inşası, tamiri ve bakımı hariç)	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz	Gemilerin inşası, bakımı ve onarımı hariç
11	Gemilerin inşa, tamir ve bakım sözleşmeleri	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	4490 Sayılı Uluslararası Gemi Sicil Kanunu ve 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Tanımlanan Gemiler
12	Finansal Kiralama Sözleşmeleri (Gemiler hariç) (32 Sayılı Kararın 17/17A kapsamında yapılacak finansal kiralama sözleşmeleri hariç)	TL olarak yeniden belirlenmelidir	Yapılamaz	(Gemiler hariç) (32 Sayılı Kararın 17/17A kapsamında yapılacak finansal kiralama sözleşmeleri hariç)
13	Gemilerin Finansal Kiralama Sözleşmeleri	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	4490 Sayılı Uluslararası Gemi Sicil Kanunu ve 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Tanımlanan Gemilere ilişkin Finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri <b>döviz/dövizde endeksli yapılabilir.</b>

14	32 Sayılı Kararın 17/17A kapsamında yapılacak finansal kiralama sözleşmeleri	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	32 Sayılı Kararın 17. Maddesinde yurt dışından Döviz kredisi temin edebilecek Türkiye’de yerleşik kişiler belirlenmiştir.  32 Sayılı Kararın 17. Maddesinde yurt içinden Döviz kredisi temin edebilecek Türkiye’de yerleşik kişiler belirlenmiştir.
15	Sermaye piyasası araçları (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere)	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülükler
16	Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri TL ile yapılacaktır.

	İçeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri <b>dışındaki sözleşmeler</b>			
17	Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama <b>sözleşmeleri dışında kalan</b> sözleşmeler	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	<b>Gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama</b> sözleşmeleri TL ile yapılacaktır.
18	Bankaların Taraf Olduğu Sözleşmeler (Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanunu kapsamında)	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	
19	Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükler	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	Döviz/Dövizde endeksli yapılabilir	<b>Gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri</b> TL ile yapılacaktır.

**1) Döviz cinsinden düzenlenemeyecek bir sözleşmeye konu ödemelerde tanzim edilecek kıymetli evraklar da Türk Lirası cinsinden olacaktır**

Döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak düzenlenemeyecek sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün olmayacaktır. Örneğin: Gayrimenkul kiralama sözleşmelerinin ya da taşıt satış sözleşmelerinin Türk Lirası cinsinden düzenlenmesi zorunludur. Bu sözleşmeler kapsamında yapılacak ödemelerin çek veya senet ile yapılması halinde bu çek veya senetler de Türk Lirası olarak tanzim edilmek zorundadır.

**2) Tebliğ ile 32 sayılı Kararın 4/g maddesinden istisna tutulan ancak 13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş sözleşmeler aynı kararın geçici 8. maddesinden de istisna olacaktır:**

Tebliğ kapsamında akdedilecek sözleşmelerden istisna kapsamına alınan, ancak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği **13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş bulunan sözleşmeler** de anılan geçici madde hükmünden istisna olacaktır.

Diğer bir ifadeyle, tebliğ ile döviz veya dövize endeksli olarak akdedilmesine imkân sağlanmış sözleşmelerden 13.09.2018 tarihi öncesi akdedilmiş olanların, **13.10.2018 tarihine kadar Türk Lirasına dönme zorunluluğu olmayacağına** yer verilmiştir.

**3) 13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş olan iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmeleri 32 sayılı kararın geçici 8. maddesinden istisna olacaktır**

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisna olacaktır.

Diğer bir ifadeyle, tebliğde döviz veya dövize endeksli olarak yapılmayacağı açıklanan iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmelerinden, **13.09.2018 tarihi öncesinden akdedilmiş olan sözleşmeler, bu sözleşmelerin süresi dolana kadar sözleşme hükümleri dahilinde döviz veya dövize endeksli olmaya devam edebilecektir.** Sözleşme süresi sonunda akdedilecek yeni sözleşmelerin ise Türk Lirası olarak tanzim edilmesi gerekecektir.

Somut bir örnek vermek gerekirse, filo kirama şirketleri, 13.09.2018 tarihi öncesinde yaptıkları döviz veya dövize endeksli sözleşmelere istinaden, bu sözleşmelerin süresi dolana kadar sözleşmede belirlenen sözleşme bedeline göre fatura tanzim etmeye devam edebileceklerdir.

**4) İstisna kapsamına alınmayan sözleşmelerde sözleşme bedellerinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi zorunludur**

13.09.2018 tarihinden önce akdedilen sözleşmelerde yer alan sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri **döviz veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan** sözleşmeler ise, söz konusu sözleşmelerde yer alan bedeller **13.10.2018 tarihine kadar Türk Lirası** olarak yeniden belirlenmesi gerekmektedir.



**5) Sözleşme bedelinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesinde taraflar anlaşamaz ise esas alınacak döviz kurları**

**13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş** ancak 32 sayılı Kararın 4/g ve geçici 8. maddeleri kapsamında **sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi gereken** hallerde temel olarak **tarafların karşılıklı anlaşması** esastır.

**Eğer taraflar anlaşamaz ise** esas alınacak döviz kurları tebliğde aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- a) Söz konusu bedellerin **02.01.2018 tarihinde belirlenen Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası efektif satış kuru** kullanılarak hesaplanan Türk Lirası cinsinden karşılığının, **02.01.2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar TÜFE endeksindeki aylık değişim oranları esas alınarak artırılması** suretiyle belirlenecektir.
- b) **13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş konut ve çatılı iş veri kira** sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller yukarıda (a) bendine göre **iki yıllık süre için Türk Lirası** olarak belirlenir. Ancak, Türk Lirası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk lirası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumu'nun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenecektir. Bir sonraki kira yılı Türk lirası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu'nun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenecek ve belirlenen Türk Lirası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olacaktır.
- c) **(a) ve (b) bentlerinde açıklanan esaslar**, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde **tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmayacaktır.**

**6) Taraflar isterse istisna tanınan sözleşmeler için Türk Lirası olarak bedel belirleyebilecektir**

İstisna tanınan sözleşmelerde (döviz cinsi veya dövize endeksli olarak düzenlenmesi mümkün olan sözleşmelerde) **tarafların mutabakatıyla** yeni yapılacak sözleşmelerde sözleşme bedeli Türk Lirası cinsinden kararlaştırılabilecektir.

## **Önemli Hatırlatma**

İşletmelerin gerek 13.09.2018 tarihinden önce gerekse 13.09.2018 tarihinden sonra yapmış oldukları tüm sözleşme ve işlemleri karar ve tebliğ hükümleri çerçevesinde tekrar gözden geçirmelerini, özellikle **sözleşmelerin niteliği** konusunda **hukuksal destek** almalarını tavsiye ederiz. Ayrıca tebliğde yer alan “**taşıt**” ve “**iş makineleri**” ibarelerinin hukuki olarak tanımlamaları yapıldıktan sonra ilgili sözleşmelerin değerlendirilmesi gerektiğini belirtmek isteriz.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ  
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

### **EK:**

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğde (Tebliğ No: 2008-32/34) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/51)

(\* ) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(\*\* ) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

**Erkan YETKİNER**

**YMM**

Mazars/Denge, Ortak

[eyetkiner@mazarsdenge.com.tr](mailto:eyetkiner@mazarsdenge.com.tr)

**Güray ÖĞREDİK**

**SMMM**

Mazars/Denge, Direktör

[gogredik@mazarsdenge.com.tr](mailto:gogredik@mazarsdenge.com.tr)

## TEBLİĞ

Hazine ve Maliye Bakanlığından:

**TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN  
TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2008-32/34)'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA  
DAİR TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2018-32/51)**

**MADDE 1** – 28/2/2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’in mülga 8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

**“Döviz Cinsinden ve Dövizde Endeksli Sözleşmeler**

**MADDE 8** – (1) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(2) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(3) Türkiye’de yerleşik kişiler; yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan, kendi aralarında akdedecekleri, iş sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(4) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

b) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

c) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

ç) Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.

(5) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında kalan eser sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(6) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(7) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan, menkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(8) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(9) 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(10) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmelerine ilişkin bedellerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

(11) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(12) Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(13) Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(14) Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(15) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

(16) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(17) Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri akdetmeleri mümkündür.

(18) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

(19) Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilir.

(20) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilir.

(21) Bu madde uyarınca akdedilecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan sözleşmeler de anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

(22) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

(23) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunludur.

(24) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamazsa; akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten

nce akdedilen konut ve çatılı iř yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller bu fıkranın ilk paragrafına göre iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediğı tüketicici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediğı tüketicici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

Bu fıkra hükmü, bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz.

(25) Bu maddede, istisna tanınan tarafların mutabakatıyla yeni yapılacak sözleşmelerin Türk parası cinsinden yapılmasını veya mevcut döviz cinsinden veya dövize endeksli sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi uyarınca Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını talep etmesi durumunda sözleşmelerde yer alan bedeller Türk parası cinsinden kararlaştırılır.”

**MADDE 2** – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3** – Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.